

Datum: 2023-11-09

Vårt diarienummer: 0145-2023

Ert diarienummer: S2023/02208

Myndigheten för vård- och omsorgsanalys remissyttrande över Uppdrag att möjliggöra bättre tillgång till hälso- och sjukvård i hela landet genom främjande av etablering i glesbygd (Ds 2023:23)

Myndigheten för vård- och omsorgsanalys (Vård- och omsorgsanalys) har enligt sin instruktion till uppgift att ur ett patient-, brukar-, och medborgarperspektiv följa upp och analysera verksamheter och förhållanden inom hälso- och sjukvård, tandvård och omsorg. Det är från detta perspektiv som myndighetens yttrande tar sin utgångspunkt.

5.1 Upphandlande myndigheter ska beakta mindre företags möjligheter att delta i upphandlingar av hälso- och sjukvårdstjänster

Vård- och omsorgsanalys tillstyrker förslagen.

5.2 Vårdgivare som etablerar sig i glest befolkade områden ska ha möjlighet att ansöka om statsbidrag

Vård- och omsorgsanalys har i och för sig inga invändningar mot förslaget om att införa ett särskilt statsbidrag för att understödja etablering av privata vårdgivare inom hälso- och sjukvården i glesbygd, på motsvarande sätt som finns inom apoteksområdet. Ett sådant system har fördelen att det riktar sig till vårdgivarna, som själva kan ansöka om bidraget. Vi vill samtidigt framhålla att det kommunala utjämningsystemet, som är det gängse systemet för att utjämna för strukturella skillnader i förutsättningar mellan regioner, borde ge tillräckliga möjligheter att understödja etablering av vårdgivare i glesbygd. Fördelen med en sådan lösning är att det inte skapas delvis parallella bidragssystem med liknande syfte.

5.3 Det behövs fler åtgärder för att säkerställa tillgång till jämlik vård i hela landet, i synnerhet i glest befolkade områden

Vi delar promemorians bedömning att en statlig myndighet bör ges i uppdrag att utvärdera gällande ersättningssystem och ta fram nationella rekommendationer på området. Som framhålls i promemorian är ersättningssystemen inom primärvården av stor betydelse för primärvårdens funktionssätt, och frånvaron av enhetliga principer inom detta område försvårar för privata vårdgivare att etablera sig i olika delar av landet. För att utforma rekommendationer om lämpliga ersättningssystem i syfte att främja en jämlik vård krävs dock att det är möjligt att utvärdera hur befintliga modeller infriar detta mål idag. En omständighet som försvårar en utvärdering är att statliga myndigheter inte har tillgång till register över primärvårdskonsumtionen på nationell nivå. Det innebär att en utvärdering kräver samverkan med regionerna, och sannolikt också behöver inkludera ett

forskningsuppdrag. Utifrån detta ser vi att Vård- och omsorgsanalys, som en oberoende analysmyndighet, skulle kunna vara en lämplig aktör för att genomföra detta uppdrag.

Vi delar vidare promemorians bedömning att regeringen bör överväga ökad statlig styrning inom ett antal centrala områden för kompetensförsörjningen.

5.4 De så kallade ersättningslagarna ska upphävas

Vård- och omsorgsanalys tillstyrker förslagen.

Beslut om detta yttrande har fattats av ställföreträdande generaldirektören Catarina Eklundh Ahlgren. I den slutliga handläggningen har projektdirektören Marianne Svensson deltagit. Seniora utredaren Nils Janlöv har varit föredragande.